

Vuistregels voor een rendabele vleesveehouderij

Streven naar een maximale groei en voederefficiëntie is belangrijk. Dit kan door het rantsoen zo goed mogelijk af te stemmen op de behoeften van het dier op dat moment en een goed rantsoen samen te stellen op basis van kwaliteit en kostprijs. – SABIEEN VERMAUT, AVEVE VEEVOEDING –

• rundvee

Aveve Veevoeding stelt een aantal vuistregels voorop voor een rendabele vleesveehouderij. In dit artikel leggen we ons toe op kalveren, vaarzen en stieren.

Kunstmelkpoeder beter voor kalveren

Op de meeste Belgisch witblauwbedrijven is de kalversterfte, met 12%, vrij hoog. Diarree veroorzaakt door virussen (Rota, Corona) kan je aanpakken door bij het kalven enkele basisregels rond hygiëne in acht te nemen. Naast 'virus'-diarree, kan ook voedingsdiarree optreden. Clostridium type D (als gevolg van een overmaat aan koolhydraten) en Clostridium type A

(als gevolg van een overmaat aan eiwitten) produceren toxines die leiden tot enterotoxemie of vergiftiging met mogelijk de dood tot gevolg. Het komt erop neer zo snel mogelijk biestmelk te geven. Als vuistregel kan gesteld worden: binnen de eerste 12 uur minimum 250 g immunoglobulines (Ig), wat overeenkomt met 3 l biestmelk en binnen de eerste 24 uur min 400 g Ig (dit is 5 à 6 l of 10% van het geboortegewicht).

Kunstmelkpoeder (Spraystart V of nr. 221) is beter dan koemelk, zowel voor kalf als koe. Niet alleen wegens de lagere infectiedruk voor het kalf, maar ook om een betere controle te krijgen over hoe-

veel het kalf nu precies gedronken heeft. Kunstmelkpoeder bevat bovendien minder vet waardoor er minder risico is op vetdiarree. Kunstmelkpoeder bevat ook meer vitamine E, selenium (Se) en magnesium (Mg) dan volle melk. Het is beter 2 melkbeurten van 2 l te geven, dan tussendoor kleinere hoeveelheden te verstrekken. Dit zorgt voor een betere opname door de darmcellen (pinocytose). Vanaf 4 weken mag je overschakelen op een nulmelk, zonder magere melkpoeder (Spraystart A of nr. 225).

Er is een duidelijk positief verband tussen het Se-gehalte in het bloedserum bij zoogkoeien enerzijds en de vruchtbaarheid

(de vermindering van kalvermortaliteit en het verhogen van het aantal geboren kalveren) anderzijds. Seleniumtekort is een veelvoorkomend probleem in het Belgisch witblauwras. Een tekort aan Se leidt tot afbraak van de skeletspieren (witte spierziekte) en zelfs tot het afsterven van de hartspier, wat kan leiden tot hartstilstand. Saniplex (nr. 450/225) bevat, naast een aantal standaard vitamines en mineralen 20 ppm organisch selenium en 1000 mg vitamine E. De totale adviesdosis voor Se is 200 à 300 mg, wat overeenkomt met 250 g Saniplex gedurende 40 à 60 dagen aan de zoogkoe. De organische vorm van selenium heeft als voordeel dat het door het dier herkend wordt als eiwit en niet als mineraal en ook als dusdanig als reserve in vlees en melk ingebouwd wordt. Bovendien wordt selenium overgedragen via de placenta naar het embryonale kalf. Het gecombineerd gebruik van vitamine E en Se vermindert de kans op baarmoeder- en uierontstekingen en het ophouden van de nageboorte.

Al vroeg starten (vanaf dag 4) met het geven van een smakelijk, licht verteerbaar voeder of prestarter (Préstart nr. 111) stimuleert niet alleen de groei van de pensbacteriën, maar ook de ontwikkeling van de penspapillen. Hierdoor zullen voedingsstoffen sneller opgenomen worden. Dit reduceert de stress bij spenen op 3 maanden en maakt het zelfs mogelijk om vroeger te spenen. Bovendien werken bepaalde prebiotische componenten, zoals traag verteerbare koolhydraten in spelt en specifieke zuren in deze prestarter preventief tegen Clostridium en verlagen daarom ook het risico op diarree. Préstart nr. 111 bevat ook organisch selenium en werkt om die reden preventief tegen de gevreesde wittespierziekte of myopathie. Na de prestarter wordt rond 6 weken geleidelijk aan overgeschakeld op startervoeders. De keuze hiervan wordt mede bepaald door het ruw eiwitgehalte (RE) van het ruwvoeder.

Streven naar goede jeugdgroei van vaarzen

We moeten ernaar streven de vaarzen rond 24 maanden te laten kalven bij een lichaamsgewicht van 600 kg. Dit kan door te streven naar een goede jeugdgroei. Om – tussen 3 en 6 maanden – een groei van 800 g per dag te halen of een gewicht van 185 kg op 6 maanden is het aangewezen dat het RE-gehalte op 16 à 18% RE op het totale rantsoen (droge stof) zit. Vanaf 6 maanden streven we naar 16% RE op droge stof (DS). De keuze voor en de hoeveelheid krachtvoer staan dan ook steeds in functie van het RE-gehalte van het ruwvoeder. Praktisch betekent dit voor vaarzen met een leeftijd van 6 maanden tot 1 jaar twee derde maïskuil en een derde graskuil, aangevuld met 2,5 kg mengvoeder

(met 21% RE) of 1,5 kg mengvoeder (met 27% RE). Voor vaarzen ouder dan 1 jaar betekent dit de helft maïskuil en de helft graskuil, aangevuld met 1,5 à 2 kg mengvoeder (met 21% RE) of 1 kg mengvoeder per dag (met 27% RE).

Een beperkte weidegang of binnenblijven tot na de eerste kalving worden alsmaar meer toegepast.

Afzetmarkt bepaalt afmest van stieren

Door het hoge slachtgewicht, het hoge slachtpercentage (70%), het hoge vleespercentage (82%) en zijn excellente conformatie, vragen stieren van het witblauwras een energie- en eiwitrijk rantsoen. We houden de norm van 16% RE op DS aan tot op het einde. Witblauwstieren hebben nood aan een energierijk rantsoen gezien de beperkte drogestofopname (10 kg DS per dag), de eerder snelle passagesnelheid en de hoge energiebehoefte.

De afmest gebeurt in functie van de afzetmarkt en daarmee verbonden het gewenste slachtgewicht. Voor sommige supermarktketens is dit 650 kg op 18 maanden, voor andere 700 à 800 kg op 24 maanden.

We onderscheiden 3 fasen (zie figuur). Dat zijn de opfokfase tot ongeveer 300 kg, de groeifase en de afmestfase vanaf de laatste 3 maanden.

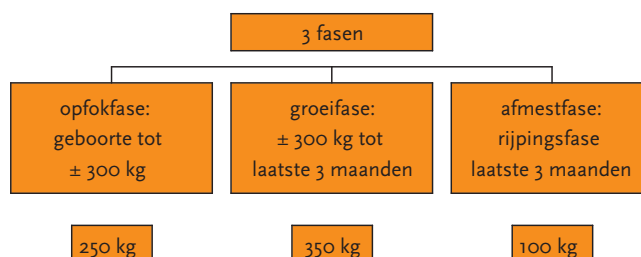
Groeifase In deze fase is vooral de vraag naar eiwit belangrijk voor spiergroei en skeletontwikkeling en mag het rantsoen niet te veel energie bevatten. Het aantal aardappelen moet je in deze periode beperken, anders worden de stieren te vet en valt de groei stil. De focus ligt in de groeifase vooral op ruwvoeder, aangevuld met 0,8 à 1 kg mengvoeder per 100 kg

lichaamsgewicht (afhankelijk van het RE-gehalte van het mengvoeder). Deze aanvulling is belangrijk om – over het hele groeien afmesttraject – toch een gewenste groei van 1,1 kg per dag te behalen.

Afmestfase Gedurende de laatste 3 maanden vragen de stieren vooral energie voor de groei van de laatste 100 kg vlees en vet. De focus ligt hier dan ook op het mengvoeder, ruwvoeder wordt beperkt. Er wordt 1,25 kg mengvoeder per 100 kg lichaamsgewicht aanbevolen. Het is belangrijk te kiezen voor een afmestvoeder met veel energie (VEVI), afkomstig uit (bestendig) zetmeel (bijvoorbeeld Vleesveemix Turbo Finish nr. 125) om topresultaten te halen. Bovendien dragen hoge VEVI-normen, door hun positief effect op de voerefficiëntie, bij tot het verlagen van de stikstofuitstoot. Om de penswerking niet te verstoren en de rust bij de stieren te bewaren zodat de groei niet stilvalt, is het nodig om voor een geleidelijke overgang tussen de rantsoenen te zorgen.

De keuze van het mengvoeder hangt af van de hoeveelheid en het soort ruwvoeder (maïskuil, aardappelen, ccm, ...). Maïskuil wordt beperkt (8 à 10 kg) gegeven, vooral om structuur aan te brengen. Te weinig structuur vergroot het risico op pensverzuring en metabole acidose met mogelijk de dood als gevolg. Naast te weinig structuur kan ook een te zure maïskuil (pH < 4) of te veel natte bijproducten aanleiding geven tot pensverzuring. Ook sluimerende pensverzuring maakt de stieren onrustig en kan tot groeiachterstand leiden. Perspulp bevat geen zetmeel en is daarom een veiliger ruwvoeder. Perspulp bevat echter pectines die het water in de darmen kunnen vasthouden, waardoor het slachtrendement wel iets lager kan zijn. Structuurvol hooi of stro bijgeven geeft prik aan de pens, waardoor deze niet alleen beter werkt maar ook de speekselproductie en zo het bufferend vermogen stimuleert.

Extra natriumbicarbonaat bijgeven (100 g NaHCO₃ per stier per dag) buffert de pens, maar men moet voorzichtig zijn met de dosis. Te veel NaHCO₃ vergroot het risico op urolithiosis of nierstenen. Veiliger en effectiever is het geven van extra levende gisten en gistmetaboliëten naast natriumbicarbonaat, zoals in Acidomix nr. 455. ■

Figuur 1 Opfok-, groei- en afmestfase bij stieren